

Reacció de la Plataforma per la Llengua per activar l'audiovisual en català

written by Llorenç Prats | 24 d'agost de 2021

Fa deu anys que l'audiovisual en català i el seu sector professional estan absolutament desatesos, amb un finançament públic sota mínims i sense una política ferma per a l'adaptació de l'audiovisual en llengua catalana a la nova era digital. Tot plegat en un context explosiu d'ofertes audiovisuals alienes al tarannà català. Per aquest motiu, la Plataforma per la Llengua, en col·laboració amb l'Acadèmia del Cinema Català i el Clúster Audiovisual de Catalunya, ha posat en marxa una acció reivindicativa i de sensibilització amb l'objectiu que els partits polítics catalans i agents socials del país assumeixin una sèrie de mesures per a situar la indústria audiovisual i la cultura catalana al lloc que li correspon, amb un compromís ferm de treballar per enfortir la producció audiovisual en català i difondre-la. En aquest decàleg es proposen deu objectius bàsics amb mesures executives concretes que reivindiquen qüestions urgents pel país i per a tots els catalans.

Els 10 punts principals, urgents i determinants són aquests:

Primer. Augmentar, de manera immediata, el finançament públic del sector audiovisual a 60€ per ciutadà l'any.

L'audiovisual és un sector essencialment estratègic i un eix de cohesió social. Tot i que els efectes de la digitalització han estat socialment i culturalment molt profunds, durant aquesta última dècada no s'ha implantat cap política ferma per a l'adaptació de l'audiovisual a la nova era digital.

Malgrat que en aquests moments és un tipus de consum habitual i diari per a la majoria de la població, i especialment per al

jovent, ha quedat absolutament desatès. Això s'ha traduït en un finançament públic marcadament baix i allunyat dels estàndards europeus de suport públic al sector.

Per aquest motiu, cal recuperar el concepte de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals com a motor de la indústria audiovisual en català i ampliar-lo per incloure no solament la producció sinó també les altres activitats de la indústria audiovisual (plataformes digitals, telecomunicacions, infraestructures, serveis audiovisuals, etc.). Cal aconseguir de manera immediata una dotació com l'actual de la corporació de ràdio i televisió pública de Dinamarca (el cost per ciutadà és de 100 € anuals), tenint en compte les diferències en el nivell de preus. Aquest increment de la dotació a la CCMA ha de servir estrictament per al creixement i la difusió dels continguts audiovisuals en català.

Segon. Atreure noves plataformes digitals a Catalunya i crear un gran nucli audiovisual català amb platós i parc tecnològic.

El sector audiovisual ha de fer un salt d'escala per convertir-se en un sector estratègic, i crear contingut en català que es pugui exportar i que generi més recursos per a noves produccions.

Per això, el Govern ha d'elaborar un pla de mesures concretes que incentivi grans plataformes digitals per establir-se a Catalunya. El pla ha d'anar acompanyat d'estímul fiscal, que possiblement s'han d'acordar a tot l'Estat espanyol, per atreure empreses de base tecnològica. Així mateix, cal construir una gran infraestructura audiovisual a Catalunya per al rodatge de sèries de ficció, cinema i gran entreteniment en llengua catalana. En un context propici per a l'aparició de plataformes digitals globals, convé augmentar la comercialització de produccions pròpies i coproduccions, i potenciar la internacionalització de la indústria audiovisual catalana i en català.

Els fons Next Generation EU de la Unió Europea suposen una gran oportunitat per disposar d'aquest parc audiovisual en un període curt de temps. Aquest gran nucli s'ha de complementar amb un parc tecnològic audiovisual perquè la nostra indústria sigui més competitiva mitjançant les noves tecnologies.

Tercer. Recuperar el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Cal recuperar aquest departament, creat el 2006 i vigent fins al 2010, per tal de garantir una estratègia cohesionada sobre les polítiques que afecten el sector audiovisual en català. Cal tenir en compte que, actualment, països de referència en el sector audiovisual com ara Dinamarca, Regne Unit, França, Àustria o Suècia també han unificat les polítiques audiovisuals en un únic departament.

Quart. Garantir el doblatge i la subtitulació al català de sèries i pel·lícules a totes les plataformes.

Cal que, proactivament, la Generalitat actuï per tal de generar doblatges i subtitulacions en català per als continguts de les plataformes de vídeo sota demanda que garanteixin la normalització lingüística en aquest àmbit.

Així mateix, l'augment de l'oferta de títols doblats i subtitulats en català, fruit d'aquest impuls públic, s'ha de fer amb la garantia que totes les versions noves i existents de sèries i obres cinematogràfiques en català arribin, amb el format oportú, a tots els canals de distribució en els quals s'emeten aquestes obres.

El Govern ha de supervisar la circulació adaptada i gratuïta de totes les versions en català que han estat o que seran pagades amb diners públics.

Cinquè. Obertura d'un canal juvenil i inversió de recursos de la CCMA en continguts per a infants, adolescents i joves.

El Govern ha d'aprovar el nou contracte programa de la CCMA urgentment, d'acord amb el mandat del Parlament, que ha de prioritzar l'ampliació de la base de seguidors de la CCMA i incorporar sobretot l'audiència jove. Com a referència, cal tenir en compte l'exemple de la Corporació Finlandesa de Ràdio i TV, que aquests anys vinents destinarà entre un 15 i un 20% dels recursos a continguts juvenils i a l'oferta en línia adaptable a múltiples pantalles.

Concretament, aquesta prioritat s'ha de centrar en la creació d'un canal juvenil de TDT (independent, sense compartir freqüència amb el canal infantil) i multiplataforma en català. Així mateix, cal implantar, tant al canal generalista com al nou canal juvenil, tres estratègies: en primer lloc, continuar i potenciar la creació de continguts audiovisuals de qualitat propis (Merlí, Polseres Vermelles, etc.), i estrangers (sèries internacionals d'èxit com ho va ser Bola de Drac; tant d'animació japonesa com de ficció internacional, i tant per al canal infantil com per al nou canal juvenil).

En segon lloc, cal crear programes pensats per a les xarxes socials, professionals (com Bricoheroes) i amateurs (com MoodZ, per bé que amb una presència plena del català). I, per acabar, s'han de promocionar a la graella clàssica els nous continguts llençats a la xarxa, posant-los a l'agenda i ajudant-los a crear una massa crítica de seguidors, fent seccions sobre aquests programes als magazins o als programes de zàping.

En l'aplicació d'aquestes estratègies, cal que la CCMA col·labori amb la indústria per crear un laboratori de nous continguts que permetin d'adaptar-se als canvis continus en el consum de l'audiovisual i que, alhora, n'afavoreixi la transformació.

Sisè. Revisar la Llei de la CCMA i el llibre d'estil per reforçar la normalització de la llengua pròpia.

A més de revisar aquesta reglamentació, cal garantir-ne el compliment per reforçar que la ràdio i la televisió públiques compleixen la missió de normalitzar el català, i també l'occità a l'Aran, d'acord amb el que preveu l'Estatut d'autonomia, la Llei de política lingüística i la Llei de la comunicació audiovisual vigents.

En la revisió de la normativa i del llibre d'estil, s'han d'especificar directrius lingüístiques que facin referència tant al model de llengua i hàbits dels continguts emesos com als casos on hi ha presència d'altres llengües de manera justificada, per assegurar la presència plena de la llengua catalana o occitana. Aquestes directrius han de tenir validesa tant interna, en les produccions pròpies, com externa, en les produccions contractades (mitjançant clàusules lingüístiques) i en l'adquisició de produccions exteriors.

Setè. Crear un òrgan de coordinació de l'audiovisual i mitjans de comunicació, amb representació dels territoris català, valencià i balear.

Cal que aquest òrgan de coordinació estable tingui representació política i institucional dels tres territoris amb l'objectiu d'implantar la Declaració de Palma i consolidar un mercat audiovisual de més de deu milions d'espectadors potencials.

Aquest òrgan s'ha de reunir mensualment, de manera periòdica, per aconseguir l'eficiència dels recursos públics invertits en l'audiovisual en català (compartir doblatges de pel·lícules i sèries, intercanvi i coproducció de programes pensats per a televisió tradicional o per a xarxes socials, etc.) i la creació de nous públics. Aquest òrgan ha d'estudiar i promoure la cooperació per a l'adquisició de productes internacionals d'èxit que requereixin un esforç econòmic alt i que la FORTA (Federació d'Organismes de Ràdio i Televisió Autònoms) no estigui disposada a assumir. Així mateix, ha d'elaborar i executar un pla estratègic per assolir la reciprocitat plena

dels mitjans de comunicació en català tenint en compte que no hi ha impediments tècnics per a dur-la a terme.

Vuitè. Acordar la transposició de la directiva europea de l'audiovisual, perquè doni marge competencial a la Generalitat.

Cal que la transposició de la directiva UE 2018/1808 de serveis de comunicació audiovisual a la llei espanyola garanteixi la regulació descentralitzada dels serveis de comunicació, tenint en compte que l'Estatut d'autonomia dona a la Generalitat diversos àmbits competencials per a regular aquests serveis. Aquesta regulació estatal ha de partir d'uns requisits lingüístics de mínims i ha de donar marge a les comunitats autònomes perquè n'estableixin d'addicionals.

L'avantprojecte de reforma de llei audiovisual presentat pel Consell de Ministres espanyol no fa avenços en aquest sentit i, per tant, és imprescindible que es modifiqui mentre es tramita al Congrés dels Diputats. També és important que la llei espanyola estableixi una taxa als prestadors de serveis no lineals que contribueixi en la indústria audiovisual en català.

Posteriorment a la transposició a la llei espanyola, cal una revisió de la Llei de Comunicació Audiovisual de Catalunya que desplegui un règim d'obligacions lingüístiques, amb sancions incloses, partint de les bases següents: oferiment d'un mínim de l'oferta del catàleg amb opció lingüística catalana tant en doblatge i subtitulació com en versió original; prominència de les obres audiovisuals en llengua catalana; desvinculació de l'origen del producte audiovisual amb el de les obligacions lingüístiques concretes (les mesures no poden ser obligatòries únicament sobre la producció d'origen europeu); i obligatorietat de la llengua catalana en els dispositius de veu de serveis o productes, digitals o físics, de venda o que

desenvolupin la seva activitat a Catalunya.

Novè. Donar compliment immediat a la Llei 20/2010 del cinema de Catalunya.

Prèviament al compliment de la Llei, la Generalitat ha de donar una resposta eficaç i urgent al dictamen motivat de la CE del juny del 2012, que mantingui les obligacions lingüístiques de l'article 18 en la majoria de l'oferta cinematogràfica a les sales de cinema.

A partir d'aquesta modificació, la Llei es pot fer efectiva immediatament, atès que l'article 18, a més de parlar de les còpies analògiques, també fa referència al cinema digital actual i és aplicable tant en les estrenes de pel·lícules digitals doblades i subtitulades en sales de cinema com en la distribució posterior.

L'article 18, doncs, estableix textualment que "quan el suport sigui digital, totes les còpies distribuïdes han de tenir incorporat l'accés lingüístic en català". Segons aquest article, les empreses exhibidores tenen l'obligació d'exhibir el 50% de projeccions en català, un percentatge rebaixat al 25% pel Tribunal Constitucional a la sentència 89/2017. A més, l'article 17 obliga també a la circulació posterior a l'estrena en sales: les empreses distribuïdores han de garantir que totes les pel·lícules que s'han estrenat doblades o subtitulades en català en sales de Catalunya incloguin aquesta versió quan es distribueixin en els altres canals (televvisions, plataformes digitals, DVD, etc.) un cop s'han estrenat.

Desè. Actualitzar la legislació de l'audiovisual i del cinema amb una nova llei.

Cal partir de la Llei de la Comunicació Audiovisual 22/2005, de la Llei del cinema 20/2010 i de la transposició de la directiva europea UE 2018/1808, i elaborar una nova llei de l'audiovisual. La nova legislació ha d'incorporar les

obligacions lingüístiques esmentades en el punt 8 i 9
anterior.